

УДК 338.481.1

DOI: <http://doi.org/10.32589/2412-9321.29.2024.301784>

Г. О. КУЧЕРЯВА

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: hannakucheriava@knlu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1742-0605>

ГОТЕЛЬНА ІНДУСТРІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ: ВИКЛИКИ, ТРЕНДИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація

Метою статті є дослідження особливостей функціонування готельної індустрії України в умовах кризи, виявлення сучасних трендів та перспектив її розвитку. **Методологічну** основу дослідження становить система загальнонаукових і спеціальних методів. Використаний у роботі метод системного аналізу дозволив забезпечити комплексний розгляд проблем розвитку готельної індустрії України в умовах кризи. Дослідження спирається на використання ряду наукових методів: теоретичного узагальнення, абстрактно-логічний, метод систематизації, методи аналізу та синтезу. **Наукова новизна.** У процесі дослідження проаналізовані статистичні показники розвитку готельного господарства в Україні за останні роки. Виявлено, що для країни характерні значні регіональні диспропорції за кількістю готельних підприємств та місць в них, а внаслідок війни відбувся перерозподіл завантаженості готелів між регіонами. Встановлено, що попри війну, в країні з'являються нові готелі, які зорієнтовані на європейські стандарти сервісу, а особлива увага в них приділяється безпечним умовам проживання туристів. **Результати дослідження.** Встановлено, що попри виклики сьогодення, українські готелі вдосконалюють стратегії для забезпечення привабливості та стабільності функціонування. Зокрема, актуальними є оптимізація та автоматизація технологічних процесів, персоналізація обслуговування, застосування спеціальних систем прогнозування, що допомагають оцінити бажання та потреби гостей та вчасно задовольнити їх. У статті описані головні тренди в світовій індустрії гостинності, що впроваджуються в діяльність українських готелів. Зокрема визначено, що трендом останніх років є будівництво великих апартамент-готелів з просторими приміщеннями, сучасною інфраструктурою та якісним сервісом. Визначено, що екологізація потреб туристів призвела до появи глемпінгів, які набули популярності як в західних регіонах України, так і біля великих міст. Зроблено висновок, що перспективи готельної індустрії України пов'язані з вдалою адаптацією готелів та інших закладів тимчасового розміщення до сучасних реалій воєнного часу, а подальший розвиток готельного господарства може принести Україні значні фінансові та репутаційні вигоди.

Ключові слова: індустрія гостинності, готельне господарство, готельне підприємство, заклад розміщення, криза.

HOTEL INDUSTRY OF UKRAINE IN CRISIS CONDITIONS: CHALLENGES, TRENDS, PROSPECTS

Abstract

The purpose of the article is to study the peculiarities of the functioning of the hotel industry of Ukraine in the conditions of the crisis, to identify modern trends and prospects for its development.

The methodological basis of the research is a system of general scientific and special methods. The method of system analysis used in the work made it possible to provide a comprehensive consideration of the problems of the development of the hotel industry of Ukraine in crisis conditions. The research is based on the use of a number of scientific methods: theoretical generalization, abstract-logical, method of systematization, methods of analysis and synthesis. **Scientific novelty.** In the course of the research, the statistical indicators of the development of the hotel industry in Ukraine in recent years were analyzed. It was found that the country is characterized by significant regional disparities in the number of hotel enterprises and places in them, and as a result of the war, there was a redistribution of hotel occupancy

between regions. It has been established that despite the war, new hotels are emerging in the country that are oriented to European service standards, and special attention is paid to the safe living conditions of tourists. **Conclusions.** It was established that despite the challenges of today, Ukrainian hotels are improving strategies to ensure attractiveness and stability of operation. In particular, the optimization and automation of technological processes, the personalization of service, the use of special forecasting systems that help assess the wishes and needs of guests and satisfy them in a timely manner are relevant. The article describes the main trends in the global hospitality industry, which are implemented in the activities of Ukrainian hotels. In particular, it has been determined that the trend of recent years is the construction of large apart-hotels with spacious rooms, modern infrastructure and high-quality service. It was determined that the greening of tourists' needs led to the appearance of glamping sites, which gained popularity both in the western regions of Ukraine and near large cities. It was concluded that the prospects of the hotel industry of Ukraine are related to the successful adaptation of hotels and other temporary accommodation facilities to the modern realities of wartime, and the further development of the hotel industry can bring significant financial and reputational benefits to Ukraine.

Key words: hospitality industry, hotel industry, hotel enterprise, accommodation facility, crisis.

Вступ. Готельна індустрія у певному сенсі є індикатором суспільного життя країни. Під впливом глобалізаційних та інтеграційних процесів готельна сфера постійно трансформується, при цьому залишається ключовою складовою розвитку туризму, оскільки забезпечення належних умов тимчасового проживання є однією з найважливіших потреб туристів. Рівень туристичного сервісу залежить від якісної матеріально-технічної бази, призначеної для розміщення туристів. Ефективне функціонування готельного господарства є свідченням інтенсифікації міжнародних зв'язків та поштовху соціально-економічного розвитку країни. Готельні підприємства забезпечують потреби у розміщенні учасників різноманітних івентів, є місцями проведення ділових заходів, конференцій, семінарів, корпоративних тренінгів тощо. Водночас, готельна індустрія є дуже чутливою до змін внутрішнього та зовнішнього середовища. Кризові явища доволі часто супроводжують діяльність підприємств готельного господарства. Причинами ризиків можуть виступати загрози, пов'язані з життям та здоров'ям туристів, аваріями у сфері житлово-комунального господарства, псуванням майна, скороченням попиту, що спричинено зниженням платоспроможності споживачів готельних послуг, посиленням конкуренції тощо.

В останні роки готельна індустрія України зазнала вагомих втрат, що викликано наслідками пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну. Суттєве зменшення показників завантаженості готелів, а відтак і значні їх фінансові збитки, були викликані обмеженням на туристичні поїздки внаслідок складної епідеміологічної ситуації в країні та в світі в цілому та запровадженням широкомасштабного карантину. Ще більшого виклику готельній індустрії завдала війна росії проти України. Безпрецедентне руйнування готельних підприємств, їх закриття та знищення на окупованих територіях, зміна функціонального призначення готелів та перехід на "воєнні потреби", відтік кваліфікованого персоналу, скорочення інвестицій та призупинення будівництва – це лише невеликий перелік проблем, які спіткали готельну індустрію України. Наразі актуальним є питання знаходження шляхів виходу з кризи та пристосування підприємств готельного господарства до умов сьогодення в реаліях воєнного часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на беззаперечну актуальність, тема дослідження стану готельної індустрії України та її функціонування в умовах кризових явищ є предметом вивчення багатьох вітчизняних науковців. Так, у колективній монографії, українськими науковцями під керівництвом Г.О. Горіної (2023) були проаналізовані сучасні тенденції індустрії гостинності та запропоновано стратегії її відновлення після COVID-19. Проблеми та тенденції розвитку готельного

бізнесу в Україні розкрито в статті Н.В.Михайлової, Н.В.Рогової та С.С.Рибакової (2020). Л.Ю.Матвійчук, М.І.Лепкий та Д.Молнар-Бабіля (2021) дослідили динаміку та регіональний аспект готельного господарства в Україні. Негативні впливи війни на готельне господарство України окреслено в праці Л.Безручко, С.Білоус та М.Філя (2023). Актуальним проблемам антикризового управління готельних підприємств в умовах війни присвячена стаття В.Самодай, С.Рибальченко та Є.Орищенко (2022). У науковій праці М.Грищенко (2023) проаналізовано основні аспекти адаптації готельних підприємств України до нових умов та їх функціонування в сучасних реаліях.

Водночас, попри активну увагу науковців до проблем функціонування готельної індустрії в умовах кризи, все ж таки чимало питань залишаються до кінця не розкритими та потребують вивчення.

Метою статті є дослідження особливостей функціонування готельної індустрії України в умовах кризи, виявлення сучасних трендів та перспектив її розвитку.

Для досягнення поставленої мети були поставлені та вирішені такі **завдання**: визначити фактори, що впливають на особливості функціонування готельного господарства в Україні; проаналізувати статистичні показники роботи українських готелів з урахуванням визначених факторів впливу на їхню діяльність; визначити перспективи розвитку готельної індустрії України в післявоєнний час.

Методи та методологія проведення дослідження. В процесі підготовки статті автором використано систему загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Використаний у роботі метод системного аналізу дозволив забезпечити комплексний розгляд проблем розвитку готельної індустрії України в умовах кризи. Дослідження спирається на використання ряду наукових методів: теоретичного узагальнення – для вивчення підходів до розвитку готельного господарства, обґрунтування необхідності вдосконалення функціонування готелів в регіонах України; абстрактно-логічний – для вивчення концептуальних засад впливу готельного господарства на розвиток сфери обслуговування в Україні. Також у процесі дослідження використовувалися метод систематизації та методи аналізу та синтезу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Готельна індустрія є важливою складовою розвитку туризму в Україні та нерозривно пов'язана з ним. Орієнтуючись на попит споживачів та світові тренди, готельні підприємства постійно розвиваються та вдосконалюються. Готельні послуги є основними у складі туристичного продукту. Наявність закладів розміщення, що пропонують якісні послуги за адекватні ціни, надає значні переваги туристичним дестинаціям та сприяє збільшенню туристичного потоку.

В Україні станом на 2019 р. (Державна служба статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua/>), а саме до початку пандемії COVID-19, нараховувалося 5335 колективних засобів розміщування, у тому числі 3165 готелів та аналогічних засобів розміщування, а також 2170 інших засобів розміщування (без урахування АР Крим та тимчасово окупованих територій Луганської та Донецької областей). Близько 70% номерного фонду зосереджено у великих готелях, тоді як типові для європейських країн молодіжні бази відпочинку, кемпінги та мотелі в Україні не чисельні (Матвійчук, Лепкий & Молнар-Бабіля, 2021). Для країни характерними були значні регіональні диспропорції за кількістю готельних підприємств та місць в них. Так, найбільше готелів було зосереджено в Одеській (187 од.), Запорізькій (133 од.), Львівській (130 од.), Дніпропетровській (106 од.), Миколаївській (103 од.) областях та в м. Києві (129 од.), а найбільший номерний фонд – в Одеській (26151 місце), Запорізькій (17938 місце), Херсонській (16594 місця), Львівській (13188 місце),

Дніпропетровській (13070 місць) областях та в м. Києві (19619 місць). Найменше готелів та місць в них – в Чернівецькій, Тернопільській, Рівненській, Житомирській областях.

Сьогодні достатньо важко оцінити загальну кількість готельних підприємств та обсяг номерного фонду, оскільки під час пандемії певна частина готелів змінила цільове призначення приміщень, скоротила штатну чисельність працівників та зменшила обсяг надання послуг. Внаслідок війни відбувся перерозподіл завантаженості готелів між регіонами України. Так, в західних регіонах спостерігалось максимальне завантаження, тоді як в інших областях готельні підприємства або працювали в збиток, або були закриті. В східних та південних регіонах внаслідок бойових дій та окупації більшість готелів призупинили діяльність. Нині ситуація дещо стабілізувалася, готелі працюють, отримуючи прибуток та сплачуючи податки.

Незважаючи на те, що сьогодні в Україні небагато іноземних туристів, все ж таки ринок готельних послуг значно орієнтований на туристів з інших країн. За результатами опитування “Проведення кількісних досліджень в’їзного туризму на пунктах пропуску через державний кордон”, проведеного на замовлення Державного агентства розвитку туризму, встановлено, що іноземні туристи, які прибувають в Україну, в середньому перебувають в країні 7 – 10 днів. Під час подорожі Україною вони зупиняються на ночівлю в готелях та інших позаготельних закладах. При цьому, 39% серед усіх іноземних туристів, хто подорожує Україною не одним днем, зупиняються в готелях. 72% тих, хто має ночівлі в Україні під час подорожі, зупиняються у різноманітних позаготельних закладах. Ці множини частково перетинаються – протягом усієї подорожі 11 % туристів мають ночівлі як в готелях, так і в позаготельних закладах.

До позаготельних закладів за даними названого опитування відносяться орендовані квартири та будинки; зупинка на ночівлю у друзів чи родичів; власне житло (квартира чи будинок); хостел; мотель; автобудинок / автоприцеп / будинок / намет у платному чи безкоштовному кемпінгу; табори та бази відпочинку; медичні та рекреаційні центри; круїзні лайнери та пароми; зелена садиба (екопоселення) та ін. Під час подорожі Україною туристи найчастіше зупиняються в орендованих квартирах/будинках або у друзів чи родичів (79% тих, хто обирає позаготельне розміщення). Рідше обирають хостел (6%) або мотель (3%). Водночас біля 16% туристів мають власне житло в Україні.

За статеві-віковим відношенням також були виявлені певні особливості: чоловіки, молоді люди у віці 25–34 роки та люди середнього віку (35–54 роки) переважно зупиняються в готелях, тоді як перевагу позаготельним закладам найчастіше надають жінки, молоді до 25 років та люди похилого віку (понад 65 років).

Туристи, які зазвичай зупиняються в готелях, обирають заклади від 3 до 5 зірок (найчастіше 4 зірки), що характеризуються високим рівнем сервісу. Ті, хто зупинявся в готелях 1–2 зірки, мали незначну кількість ночівель, найчастіше одну або дві, зазвичай без замовлення готельного харчування. Найпоширенішим типом проживання решти туристів є ночівля та сніданок. Інші типи харчування, а саме повний пансіон та напівпансіон мають туристи, які обирають п’ятизіркові готелі.

Найпопулярнішим сервісом пошуку та бронювання помешкань в Україні є Booking.com, яким користуються близько 28% іноземних туристів. Також популярною є платформа Airbnb, яку обираються 8% гостей України. Крім цього, доволі часто туристи бронюють житло, зв’язавшись безпосередньо з закладом розміщення або покладаючись на допомогу друзів та родичів (11% та 18% відповідно) (Звіт за

результатами опитування “Проведення кількісних досліджень в’їзного туризму на пунктах пропуску через державний кордон” (презентація). <https://drive.google.com/file/d/1rltoXVxPX-ZXAUbFh6MX682sYRP48ZQ2/view>).

Отже, слід зазначити, що готельні підприємства України користуються популярністю серед іноземних гостей. В умовах кризи цей попит скоротився, проте останнім часом спостерігається його відновлення. Попри виклики, українські готелі вдосконалюють стратегії для забезпечення привабливості та стабільності функціонування.

Потужна конкуренція на ринку готельних послуг призвела до урізноманітнення готельного продукту. Засоби масової інформації регулярно повідомляють про появу нових форм діяльності в даному виді сервісу. Сучасні готелі відрізняються за функціональним призначенням, місткістю та поверховістю, типами надання послуг харчування, місцем розміщення, різноманітністю проєктування основних конструкцій, архітектурних та дизайнерських рішень, режимами експлуатації, станом впровадження технологічних інновацій, рівнем сервісу, ціновими категоріями тощо.

Важливою складовою діяльності готельних підприємств є забезпечення відповідного рівня комфорту, що є основою у вирішенні питань готельного менеджменту. Рівень комфорту включає такі складові, як стан будівлі готелю, стан готельного номеру, у тому числі якість меблів, інвентарю, санітарно-гігієнічного устаткування, наявність та різноманітність закладів харчування, облаштованість прилеглої території, наявність якісних під’їзних шляхів, засобів зв’язку, зокрема Інтернету, та їх доступність по всій території готелю, можливість отримання додаткових послуг. Вказані критерії покладені в основу майже всіх систем класифікацій готелів, що існують сьогодні в світі. Слід наголосити, що поняття комфорту є достатньо суб’єктивним, до того ж ряд факторів, пов’язаних з історико-культурними, етнічними, національними особливостями багатьох країн, унеможливають введення єдиної світової системи класифікації готелів. Не виключенням є і готельні підприємства України.

На території України функціонують готелі різних класів, що пропонують готельні послуги різної цінової категорії. Крім цього, готельна індустрія характеризується наявністю готельних підприємств, які можна об’єднати за рядом функціональних особливостей. Найбільшої популярності набули такі типи готелів, що наведені в табл. 1.

Українські готельєри здійснюють моніторинг світових трендів в індустрії гостинності та впроваджують їх у господарську діяльність. Серед найактуальніших слід виокремити такі, як інструменти голосового пошуку, що знайшли своє застосування у процесах пошуку та бронювання номерів; оптимізація технології бронювання шляхом використання сучасних програм та платформ; функція автоматичної реєстрації поселення, що стала особливо актуальною під час пандемії COVID-19, оскільки дозволила уникнути прямого контакту між гостями та працівниками готелю; використання інструменту “хмара” для одночасного доступу до інформації усіх працівників готелю та її зберігання в одному місці, що значно полегшило управлінські процеси та підвищило ефективність та швидкість роботи; можливість оплати готельних послуг криптовалютою; кібербезпека; технології інтелектуального розпізнання; застосування спеціальних систем прогнозування, що допомагають оцінити бажання та потреби гостей та вчасно задовольнити їх.

Таблиця 1

ТИПИ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇХНІ ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ

№ з/п	Тип готелю	Характерні ознаки
1.	Бізнес-готелі	<ul style="list-style-type: none"> – розташування в місцях бізнес-активності, переважно у великих містах та їхніх центральних або ділових районах; – наявність спеціально обладнаних приміщень для проведення конференцій, семінарів, переговорів, робочих зустрічей та інших ділових активностей; – обладнання сучасною оргтехнікою та наявність якісного Wi-Fi покриття; – переважання в номерному фонді одномісних номерів, наявність в номері зони для роботи; – присутність ресторану та барів, можливість доставки їжі у номер; – можливість отримання додаткових послуг (послуги юриста, секретаря-перекладача, екскурсійні програми по місту та до найближчих туристичних destinations, лікувально-оздоровчі та б'юті-процедури тощо); – послуги трансферу, обміну валют, прокату автомобілів.
2.	Резорт-готелі	<ul style="list-style-type: none"> – розташування в курортних регіонах або в безпосередній близькості до територій, багатих на природні лікувальні ресурси; – наявність, як правило, великої прилеглої території; – різноманітні системи харчування; – зосередження на території готелю максимально можливого спектру послуг (ресторани та кафе, фітнес-центри, СПА-салони та лікувальні кабінети, спортивні майданчики для занять різними видами спорту, басейни, всілякі магазини, розважальні заклади).
3.	СПА-готелі	<ul style="list-style-type: none"> – широкий спектр послуг з оздоровлення та турботи про здоров'я; – наявність басейну (критого та закритого) з зоною відпочинку, тренажерної та фітнес-зали, сауни і парової лазні, масажного кабінету; – особлива “внутрішня аура” готелю, що досягається, як правило, завдяки дизайнерським рішенням в інтер'єрі (індивідуальний стиль, продумані деталі тощо).
4.	Бутік-готелі	<ul style="list-style-type: none"> – готелі переважно 5* з продуманим стилем та індивідуальним дизайном інтер'єру; – розташування в будинках-пам'ятках історії та архітектури, в старовинних особняках з унікальною історією; – переважання невеликої кількості номерів з унікальним неповторним оформленням кожного, часто в певному тематичному стилі; – персоналізоване обслуговування, висока якість надання послуг, дотримання персоналом правил політики конфіденційності та нерозголошення відомостей про гостей; – тематичне меню ресторану та його відповідність загальній тематичній концепції готелю (Галасюк, С. С., & Будніков О. В., 2018).
5.	Транзитні готелі	<ul style="list-style-type: none"> – орієнтовані на короткочасове перебування гостей; – розташовуються переважно в залізничних, морських, річкових вокзалах, аеропортах та автовокзалах; – спрощена структура надання послуг харчування; – невеликі за площею номери; – наявність спеціально обладнаних приміщень для нарад.
6.	Готелі апартаментного виду	<ul style="list-style-type: none"> – орієнтовані на тривалий термін проживання; – у складі номерів представлені просторі вітальні та невеликі кухні; – організація майже “домашніх” умов проживання для гостей; – наявність закладів харчування, бізнес-коворкінгу, зон для відпочинку.

Окремо слід звернути увагу на такий тренд у готельному господарстві, як застосування технології “розумної кімнати”. Все важливішим стає питання забезпечення комфортних умов проживання, мінімізуючи рутинні процеси та надаючи гостям можливість зосередитися на ключових завданнях. Інструментами такої технології є розпізнання осіб, голосовий пошук, цифрове керування освітленням, температурою та вологістю повітря в номері тощо, бездротова зарядка пристроїв, відеочат з консьєржами, розумні дзеркала, планшетний моніторинг. Технологічні інновації визначають передові стандарти обслуговування гостей та підвищують комфорт та ефективність готельного досвіду (Тренди індустрії гостинності у 2022 році. <https://hotel-solution.com.ua/news/trendi-industriyi-gostinnosti-u-roci>).

Дедалі актуальнішою стає персоналізація обслуговування, що включає персональне вітання, індивідуальне оформлення номерів, а також різноманітність додаткових послуг, оскільки гості більше не обмежуються виключно номером. У готельних номерах все частіше можна побачити сенсорні екрани, за допомогою яких гості можуть робити замовлення, керувати номером, отримувати необхідну інформацію, що підвищує рівень комфорту. Крім цього, гості очікують гнучкість послуг, зокрема індивідуалізацію умов бронювання, можливість різноманітних умов розміщення, скасування бронювання без штрафних санкцій тощо.

Останнім часом все більшого значення набули питання безпеки в готелі, зокрема наявність укриття або бомбосховища з усім необхідним для комфортного перебування там під час повітряної тривоги. Нині туристи зважають не тільки на забезпечення комфорту в готелі, а й на безпеку. Більшість готелів в Україні намагаються пристосуватися до нових умов роботи та забезпечити відповідний рівень сервісу. Так, для підтримання належних умов надання послуг гостям готелі мають альтернативні джерела енергії та запас води.

Про розвиток готельного господарства в Україні у кризовий період свідчить те, що попри війну в країні з'являються нові заклади гостинності. Серед них можна назвати кілька, що користуються популярністю як серед внутрішніх туристів, так і серед іноземних гостей. Влітку 2022 року відкритий 4-зірковий готель Best Western Plus Market Square Lviv. Він має вигідне розташування, адже знаходиться у центрі Львова. Це перший готель під міжнародним брендом Best Western в Україні. Готель пропонує гостям сервіс, що відповідає міжнародним стандартам. Особливістю готелю є те, що він займає 4 історичні кам'яниці, яким понад сто років. Гостям пропонується розміщення у 74 номерах категорій “Стандарт”, “Покращений”, “Люкс” та “Апартаменти”, також до послуг туристів сімейні номери. В ресторані готелю представлена авторська кухня та традиційна “шведська лінія” під час сніданків. Працівники готелю поцілювалися про відвідувачів та на рецепції пропонують великий спектр можливостей для організації дозвілля у Львові.

У грудні 2022 року в центрі Одеси відкрився готель найбільшої української мережі Reikartz Group. Як і інші готелі цієї мережі, одеський Reikartz пропонує гостям номери категорій “Класік”, “Стандарт”, “Напівлюкс” та “Люкс” загальною кількістю 81 од. До послуг гостей затишний ресторан, обладнаний сучасний конференц-зал, підземний та наземний паркінг, а також інші послуги, необхідні у поїзді.

У Києві біля Софійського собору в будівлі 1881 року відкритий стильний готель Sophia Kyiv Hotel. Номери готелю облаштовані мінімалістичними, але водночас функціональними меблями. В кожному номері передбачена робоча зона з усім необхідним. В готелі можна проводити приватні події, ділові зустрічі, переговори, конференції та семінари тощо.

Привертають увагу готелі, що відкрилися в регіонах України. Так, новий 5-ти зірковий готельний комплекс найвищого європейського рівня Emily Resort відкритий влітку 2022 року в Винниках (Львівська область). Готель має 166 номерів різних категорій, медичний центр, івент-хол та конференц зал, Wellness&SPA центр, фітнес-центр, дитячий клуб, ресторан TERRA та CHILLY Food&Bar, власний пляж. Гостям пропонуються також піші прогулянки, тьюбінг та інші розваги.

У Білій Церкві у 2022 році відкрився 4-зірковий готель української мережі Ribas Hotels Group неподалік від дендрологічного парку “Олександрія”. Цей готель орієнтований як на гостей, ціллю подорожі яких є просто відпочинок, так і для тих, хто приїздить у відрядження чи з діловою метою. В готелі є конферец-зала на 100 осіб, коворкінг-зона, працює ресторан та бар. У пішій доступності від готелю є все, що може знадобитися відпочиваючим (Подорожуй. Досліджуй. Насолоджуйся. <https://discover.ua>)

Трендом останніх років є будівництво кондоготелів – великих апарт-готелів. Потенціал внутрішнього туризму, який за прогнозами збільшиться після перемоги України, потребуватиме сучасних засобів розміщення. За останні три роки в Україні вже з’явилися близько 50 таких проєктів і їх кількість зростає, тоді як до 2020 року їх було лише 3. Затребуваність апарт-готелів серед туристів викликана тим, що все частіше гості віддають перевагу просторим приміщенням, де є можливість перебувати усією сім’єю в домашніх умовах з наявною інфраструктурою та якісним сервісом.

Тривала пандемія коронавірусу, постійні стреси, швидкий рух життя призвели до того, що все більше туристів стали надавати перевагу відпочинку на природі. Це призвело до поширення такого виду готелів як глемпінг. У перекладі з англійської термін “глемпінг” дословно означає “гламурний кемпінг”. Глемпінг – це варіант комфортного відпочинку на природі з усіма зручностями – великим ліжком, санвузлом в номері та кондиціонером. Різновидами глемпінгів є шатра, капсули в горах, будиночки на воді, будинки на деревах, крижані кімнати, бульбашки, вігвами тощо. В Україні нині функціонують близько 20 глемпінгів. Географія їх поширення досить різноманітна – від передмістя Києва, до узбережжя морів та підніжжя Карпатських гір. Мабуть найвпізнаванішим є глемпінг “Gm Eco Bubble”, що розташований неподалік від Яблуниці та Буковеля. Це напівпрозорі сфери, що вміщують двоспальне ліжко, електроплиту, кондиціонер, міні-бар, та мають доступ до інтернету (Туристичний довідник Карпат. Купольний готель-глемпінг “GM ECO BUBBLE”, Яблуниця. <https://turizm-karpaty.com.ua/kupolnij-gotel-glemping-gm-eco-bubble-jablunicja>).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Таким чином, можемо стверджувати, що ринок готельних послуг в Україні переживає складні часи, що викликано наслідками пандемії COVID-19, війною з росією, соціально-економічною та демографічною кризою в країні. Матеріально-технічна база значної кількості українських готелів є застарілою та вимагає реновацій. Впровадження інноваційних технологій в діяльності готельних підприємств потребує прискорення та поширення. Також не вирішеною проблемою, що посилилася в умовах війни, є недостатній розвиток соціальної та транспортної інфраструктури. Водночас, подальший розвиток готельної індустрії може принести Україні значні фінансові та репутаційні вигоди. Готелі як місця для проведення офлайн заходів та івентів, здатні створити комунікаційне бізнес-середовище та поживавити діловий туризм та бізнес в Україні, сприяти розширенню міжнародних зв’язків, залученню інвестицій тощо. Готельні підприємства, що вчасно відреагували на потреби внутрішніх туристів, наприклад

готелі Карпатського регіону, облаштували зони відпочинку біля водойм, набули чималої популярності на тлі існуючих обмежень виїзду за кордон. Це підвищило попит у туристичних локаціях України, що позитивно відобразилося на розвитку внутрішнього туризму в Україні в цілому.

Перспективи готельної індустрії України обумовлені вдалою адаптацією готелів та інших закладів тимчасового розміщення до сучасних реалій, що пов'язано, насамперед, з підвищеною увагою до безпеки туристів, орієнтацією на європейські стандарти сервісу та обслуговування та швидкого переходу до них.

ЛІТЕРАТУРА:

- Безручко, Л. С., Білоус, С. В. & Філь, М. І. (2023). Готельне господарство України в умовах війни: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка суспільства*, 47, 123–129. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-43>
- Галасюк, С. С. & Будніков О. В. (2018). Сутність та специфічні ознаки концепції “бутик-готель”. *Інфраструктура ринку*, 25, 218–223.
- Горіна, Г. О. (наук. ред). (2023). *Сучасні тенденції та стратегії відновлення індустрії гостинності після COVID-19 та карантинних обмежень: монографія*. Кривий Ріг: ДонНУЕТ. Київ: Наукова думка.
- Грищенко, М. Ю. (2023). Виклики сучасності та їх вплив на діяльність готельних підприємств України. *Трансформаційна економіка*. 1 (01), 10–14. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-1-2>
- Державна служба статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua>
- Звіт за результатами опитування “Проведення кількісних досліджень в’їзного туризму на пунктах пропуску через державний кордон” (презентація). <https://drive.google.com/file/d/1rltoXVxPX-ZXAUBfH6MX682sYRP48ZQ2/view>
- Матвійчук, Л., Лепкий, М. & Молнар-Бабіля, Д. (2021). Регіональний аналіз розвитку готельного господарства в Україні. *Економіка та суспільство*, 31, 45–52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-68>
- Михайлова, Н. В., Рогова, Н. В. & Рибаківа С. С. (2020). Готельний бізнес в Україні: проблеми та основні тенденції розвитку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*, 1(97), 79 – 85. <http://doi.org/10.37734/2409-6873-2020-1-10>
- Подорожуй. Досліджуй. Насолоджуйся. <https://discover.ua>
- Самодай, В., Рибальченко, С. & Орищенко, Є. (2022). Антикризове управління готельним підприємством в умовах війни. *Економіка та суспільство*, 44, 173–179. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-35>
- Тренди індустрії гостинності у 2022 році. <https://hotel-solution.com.ua/news/trendi-industriyi-gostinnosti-u-roci>
- Туристичний довідник Карпат. Купольний готель-глемпінг “GM ECO BUBBLE”, Яблуниця. <https://turizm-karpaty.com.ua/kupolnij-gotel-glemping-gm-eco-bubble-jablunycja>

REFERENCES

- Bezruchko, L.S., Bilous, S.V. & Fil, M.I. (2023). Hotelne gospodarstvo Ukrainy v umovakh viiny: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku. *Ekonomika suspilstva*, 47, 123–129. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-43>
- Halasiuk, S. S. & Budnikov O. V. (2018). Sutnist na spetsyfichni oznaky kontseptsii “butik-hotel”. *Infrastruktura rynku*, 25, 218–223.
- Horina, H.O. (nauk. red). (2023). *Suchasni tendentsii ta stratehii vidnovlennia industrii hostynnosti pislia COVID-19 ta karantynnykh obmezhen: monohrafiia*. Kryvyi Rih: DonNUET. Kyiv: Naukova dumka.
- Hryshchenko, M.Iu. (2023). Vyklyky suchasnosti ta yikh vplyv na diialnist hotelnykh pidpriemstv Ukrainy. *Transformatsiina ekonomika. 1 (01)*, 10–14. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-1-2>
- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>
- Zvit za rezultatamy opytuvannia “Provedennia kilkisnykh doslidzhen viznoho turyzmu na punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon” (prezentatsiia). <https://drive.google.com/file/d/1rltoXVxPX-ZXAUBfH6MX682sYRP48ZQ2/view>
- Matviichuk, L., Lepkyi, M. & Molnar-Babilia, D. (2021). Rehionalnyi analiz rozvytku hotelnoho gospodarstva v Ukraini. *Ekonomika ta suspilstvo*, 31, 45–52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-68>
- Mykhailova, N.V., Rohova, N.V. & Rybakova S.S. (2020). Hotelnyi biznes v Ukraini: problemy ta osnovni tendentsii rozvytku. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*, 1(97), 79 – 85. <http://doi.org/10.37734/2409-6873-2020-1-10>
- Podorozhui. Doslidzhui. Nasolodzhuisia. <https://discover.ua>
- Samodai, V., Rybalchenko, S. & Oryshchenko, Ye. (2022). Antykryzove upravlinnia hotelnym pidpriemstvom v umovakh viiny. *Ekonomika ta suspilstvo*, 44, 173-179. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-35>
- Trendy industrii hostynnosti u 2022 rotsi. <https://hotel-solution.com.ua/news/trendi-industriyi-gostinnosti-u-roci>
- Turystychnyi dovidnyk Karpat. Kupolnyi hotel-hlempinh “GM ECO BUBBLE”, Yablunytisia. <https://turizm-karpaty.com.ua/kupolnij-gotel-glemping-gm-eco-bubble-jabluniecja>